UNIVERSAL LIBRARY
OU_204545
UNIVERSAL LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No T 81.6 P91K   Accession No T 2778

Author ప్రభాకర శాస్త్రి

Title కృష్ణ మహాస్వ

This book should be returned on or before the date last marked below.

కృష్ణమహస్సు

కూచిభొట్ల ప్రభాకరశాస్త్రి
ఘట్టి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

కల్యాణీ ప్రెస్, తెనాలి
ప్రథమ ముద్రణము
విక్రమ, పుష్యము

షష్టిపూర్తి మహోత్సవ సందర్భమున
మిత్రుండు మధురకవి శ్రీ నాళము కృష్ణరావునకు
అంకిత మీయబడినది.

కృతి సమర్పణము

శ్రీకరుణారససాంద్రా
లోకతరంగముల సాధులోకమ్ముఁ గాచెల్
లేకయ యనయమ్మును మనుచు
నేకేశుఁడు కృష్ణకవికి నిడు శ్రేయమ్ముల్.

గరగర యాచు స్వీయజసకాండ మఖండము మోద మాత్మలం
బెరయఁగ మేలికీరుతులపేరిటివెన్నెలనిగ్గులం దెసల్
వరుసన నింపి మూఁడవుకోల మ్మను మేల్రతనాలపంటఁ జం
దురుమురిపెమ్మ నోముకొన నూల్కొని పుట్టితి కృష్ణసాహ్వయా!

నాల మతిలోకవిభవకలాలసితత
రత్వదమలగుణగణవర్ణనవిధా వి
యత్త్వక్షాత్రగవీస్ఫూర్తి రతులితశుభ
కీర్తిధారేయ నాలము కృష్ణరాయ !

కడఁగి స్థాపించితి గౌతమీపూర్వమ్ము
గ్రంథాలయ మ్మొందు గౌతమిదరి;
నడుము గట్టి శౌలాన నడరించితి వినూత
నానుభావము సమస్తక్రియానిరూఢిఁ;
బట్టితి పటువృత్తిఁ బాసి పేరికమ్ము
లేకేశ్వరునిపాదకోకనదము
లం; దారి దీసితి లబ్ధసౌభ్రాతృత్వ
భావన మానవసేవ కీవ;

యక్షరాభ్యాస మొసఁగితి వల్లనాఁడు
నైచి ముందడుగు మహాత్మువర్త్మమందుఁ
బౌరులకు నెల్ల; నెల్ల కావే రహించు
కృతులఁ దోడిలోకమునకుఁ గృష్ణరాయ !

హాళి శాలీనతా శాలితాలసితము
మధురమూలమ్ము కవికులమండనమ్ము
మృదుసుశీలాకరగ్రహ మేఘరమ్ము
కేవలమ్మె నీపేరిమి కృష్ణరాయ !

పాలమున్నీరు శ్రీలక్ష్మిలీలఁ బాళిఁ
గంటి కడుపార మా లక్ష్మికాంతమాఖ్య

ననుఁగు జెల్లెలి; నలవు పెం పలర నాపె
కచ్ఛపిం గొన్నదెపుడో వాగ్వనిత నొంచి.

ముద్దు, గోరుముద్దలు, వెన్నబుడగలు, విరి
దండలుం, బాలతరగలు, నిండుమీగ
డతరగలు బుట్టి మీదునింటన కొనిసవి
పేరిమి మధురగీతికాకారలబ్ధి.

అలఁతిం బోనిది భ్రాతృతాగరిమ, మవ్యాజమ్ము వాత్సల్య, మె
వ్వలనం గంటులు లేనినిండుమనమున్, స్ఫారప్రసారమ్ములున్,
వలిగో లాఁతుల కందఁబోనిఫలమై నల్వారునీచెల్మిక
ల్మి లలిన్ మా కొడగూర్చి పేర్చెనిటు పేర్మిం బున్నె మేనాఁటిదో!

ఆది మన కొనగూడని య
ట్టిద యెటు కానోపు హృత్పుటిం గృష్ణశ్రీ
మృదుపదనిహితాదృతిసం
పదనూనుల మానకాదె మనయిరువురమున్.

కనుఁగో సర్వజనోపయోగకరముల్ గ్రంథమ్ములం గూర్చున
ప్పనిఁ బాల్గొంటి మొకండె లక్ష్యముగ, సంభావ్యస్థితిం గొంటి మం
టినవాసిం గృతు లిచ్చిపుచ్చుకొన నై నేఁ డిందుఁడుం దార లుం
డినయందాఁక సుహృత్త్వమున్ నెఱపుపాడిం గంటి మన్వర్థతన్.

గౌతమీతీరమా, పాతకోద్ధారమా,
సత్కవీణ్ణిరతసంచారమ యిది;
రాజమహేంద్రమా, ప్రాజ్యవైభవసాంద్ర
మా, యశోనిస్తంద్రమా, పుర మిది;
నాలమా, మధురతామూలమా, కవితాల
తాలవాలము, శుభశీలమ యిది;
కృష్ణుఁడా, విగతార్థతృష్ణుఁడా, రుచిరవా
గ్రోచిష్ణుఁడా, పవిత్రుం డితండు;

సర్వసమ్మదస్ఫూర్తియూ, షష్ఠిపూర్తి
యూ యిది మహోత్సవము గూర్చునలవు నోలసెఁ
గన్నుదోయి కీయుదనున నన్నుఁ గన్న
కుట్టదే లాఁతియలఁతులకుం గరంబు.

కూడమో యొక్కెడం, జూడమో యొస లేని
జాడ నెసఁగుమహోత్సవము లెన్నొ,
వ్రాయమో పద్దెముల్, వేయమో మాలికల్
బాయనిపేర్మి గలమ్ముసంచు,
మించమో కెలసానఁ, బెంచమో యరుసమ్ము
నించు గారవమున నెమ్మనమునఁ,

గామో కృతార్థుల, మీమో నమస్కృతి
స్తోమ మీశన కాస్థ యోముకొనఁగ,

నలరుటనో కృష్ణమూలకమై, యెఱుంగ
రాని మఱియొండుకతమునవో, నిరుపమ
ముత్సుకత్వము నెలయించునోలపు నాలసెఁ
బూజ్యుఁ డీ సుహృద్వరుషష్ఠిపూర్తిమహము.

ఏకేశ్వరా!

జగ మెల్లం బురురూపతాఘన! భవత్సచ్చిత్స్వరూపం బటం
చుఁ గడుఁ దూరమయ్యె ప్రపంచగతికిఁ శోభిల్లునిష్కించనుల్
తగ నప్పాటిద బాట నీ కుసఁగునీ ధన్యాంఘ్రియుగ్మం బన
న్యగతిన్ నమ్మి భజించి యెద్ది యెది పొందన్ నేర రేకేశ్వరా!

అల గంధర్వపురోపమంబు లయి స్వప్నావస్థఁ గన్పట్టు తో
య్యాలి మేల్నెయ్యపుకౌఁగిలింతలకు నీడై బుద్బుదాభంబు లౌ
లలనాపత్యసుహృద్గృహాదులెడ సంలగ్నమ్ము చిత్తమ్ము నం,
దలక్రిందై విషయాబ్ధి బ్రుంగుజగముం బాలింపు మేకేశ్వరా!

తవులుం దాఁకు నెనాఁడు లేనితమి మత్తత్త్వంబు దీపింప ను
ద్దవిడిం దుర్విషయార్థపద్ధతుల మత్స్వాంత మ్మజస్రమ్ము వా
రువమై పేరెము వాఱుఁగాని భవదంఘ్రుల్ గొల్చుకర్జమ్ము నన్
లవమంతేనిఁ బ్రవృత్తిఁ జూపఁ జన దేలా వేలిఁ కేకేశ్వరా!

నిగమాంతప్రతిపాదితశ్రవ! భవన్నిశ్వాసభూతంబు లౌ
నిగమంబుల్ నిఖిలార్థసిద్ధికరునిన్ నిన్ నామరూపాదిదూ
రుఁ గనద్రూపవిభాసిఁగా నొడువు వైరుధ్యంబు ప్రాపింపదో
మిగులం దాన నవాని కొండొరులకున్ మేఁ గొంచు నేకేశ్వరా!

చలనై సన్ననిగాడ్పులం బనుచు కాసారంబునీరంబులోఁ
గలనోత్తుంగతరంగభంగముల రాకాకైరవౌఘాప్తుఁడుం
బలె భాసిల్లుఁ దనూశతాంతరగతత్వప్రాప్తి నానాత్వసం
వలితుండై పరమాత్మ యొక్కరుఁడ సర్వవ్యాపి యేకేశ్వరా!

కడువేడ్కం దనచిన్నిముట్టె బహుదుగ్ధమ్మాత్ర్యనూధస్సులో
నిడి తాఁ గ్రోలినపాలచేతనను లెంతే వత్ససంవృద్ధిక
ట్లడరుం దోడయి తత్తదాకృతికృతధ్యానప్రకారంబు నీ
యడఁగంబోసియుపాస్తి కస్తగుణ, మాయాదూర, యేకేశ్వరా!

హేయం బాత్మవితస్తిసప్తకమితం బేనోబలాస్తంబు సా
పాయం బస్థిపురీషమాంసరుధిరవ్యాప్తంబు కాయంబుపై
మాయాభూతగృహీతులై పొదివి దుర్మానం బనూనంబు నా
నాయాసంబుల నొందుచుంద్రు నరు లిట్టట్టాచు నేకేశ్వరా!

ప్రకటావర్తఘనాపగావనపరీవాహమ్ము వేగమ్ములై
నొకచోఁ జేరి క్రమక్రమమ్మున వియోగోపాప్తి నొప్పారువా

లుఁ గలట్టుల్ కృతకర్మకృష్టి సఖులాలుం బిడ్డలుం బొందుచుం
ద్రుమ కనద్యోగవియోగముల్ ధనము దద్రూపంబ యేకేశ్వరా!

జలజాతాక్షులమూపుతూపులగమిఁ సంవిద్ధమై తద్ద చి
లులు వోవఁ నిజధైర్యకంచుకము గోడుం గుడ్వఁగా నొంచు ని
చ్చలు నవ్వారిపదార్చనాభిరతి నష్టభ్రష్టులై కూలుచు
ర్త్యులకుం దారక మెన్న నీదుభజన మ్మొక్కండ యేకేశ్వరా!

వ్రతముల్ వేనకు వే లొనర్చి క్రతుచర్యాకృష్టి వార్యాదృతిం
గ్రతుభుక్శ్రేణికి విందు వెట్టి, సుతపోరక్తిఁ మెయిఁ నొంచి యే
గతిఁ దా నొందఁగఁ బోసుభూరిఫలముం గాంచుఁ నరుం డొక్క మా
రతినిష్ఠఁ భవదీయరూపము మదిఁ ధ్యానించి యేకేశ్వరా!

నినుఁ జిత్తమ్మున నమ్మి, వాక్కరణముల్ నీకూర్చు దాస్యమ్మునఁ
వినియోగించి, ప్రణష్టదుష్టములకృష్టిఁ యోగదగ్ధాంగుఁడై
తనరం బంజరముక్తమా పులుఁగుచందం బూర్ధ్వగామిత్వపా
వనుఁడై వాఁ డపునర్జనిప్రదము నీప్రాఁ పొందు నేకేశ్వరా!

సిసువుం జెక్కిలి మీటుచుఁ జనని చఁ జేపారఁ ద్రావించుచో
ప్పిసఁగఁ నిగ్రహరూపమాకరుణఁ బాలింపఁ వ్రతం బూన నీ
వు సతంబుఁ, జడు లీ నరుల్ మహీరుహాంబుం గొట్టి పైవేసికొం
చసమానంబు భవాబ్ధి మున్గఁ జనువా రస్త్రర్థి నేకేశ్వరా!

శ్రవణధ్యాననిషేవణస్తవనచంచద్భక్తిభావంబుఁ దేఁ
కువఁ జూచ్చో యనిపించి కర్మగతిఁ గొంకుం డొంకునుం గ్రుంకిపో
వ విముక్తత్వముఁ గాంచుపూనిక యవు నావర్ వీడి చేజేతఁ బో
కవెలం దూఁగనిప్రాఁతప్రవృత్తివదరుం గైకొంట యేకేశ్వరా!

చలదూర్మిద్వితయాంతరమ్మున నవస్థం జిక్కి పోనేల కై
వ్వలనం దత్ప్రబలావఘాతముల నొవ్వన్ మే నచో నుండి వి
హ్వలతం గూర్మ మొకప్డు సంకు గొని గ్రీవం జొన్పి తా నేఁగున
ట్టులు మర్త్యుండు వివేకి యై గడచి పుట్టుల్ కోటు లేకేశ్వరా!

పాడము బోఁడిమి యెల్లప్రాణులపదంబుల్ హస్తిపాదంబులో
నడఁగర్ నేఱుచుతీరు గూర నురుమాయల్ జ్ఞేయముల్ కానిక్రొ
న్నడలం బొల్చిన వెల్ల సచ్చిదమలానందాత్మ! నీయంద యె
ప్పుడు నొప్పారు నడంగియుండి; త్రిజగత్వ్యాప్త్యంఘ్రి! యేకేశ్వరా!

నానాద్వీపసరస్వదద్రిపురకాంతారాంకితత్వోల్లస
న్నానాలోకనికాయభారవహతుందభ్రాజమానున్ శుభా
ఖ్యానానంత్యపవిత్రు నిన్ బుధులు శాఖాచంద్రమోన్యాయసం
స్థానస్ఫూర్తి వచింత్రు కోశగతుఁగా సద్రూప యేకేశ్వరా!

ఓజస్తేజములం ద్యుతిం గొని యనుస్యూతత్వవిఖ్యాతిమైఁ
దా జాగ్రత్తున నిద్దురం గలల నొందం బోలిక భల్లాతకీ

బీజన్యాయ ముపాధితోడితవు లెవ్వేళన్ లవంబేని లే
కోజన్ రాజిలు నెవ్వఁ డా ఘనుని నిన్నూహింతు నేకేశ్వరా!

అనుఘుస్రమ్ముఁ బయింబయిం దిరుగుచున్ జ్యాంతస్థితంబౌ హిర
ణ్యనిధానం బసమానముంబగిదిఁ బాయంబోక కాయంబునం
దుస నాత్మత్వనిరూఢి ప్రౌఢిఁ గన బుద్ధుల్ లెస్స ప్రేరేచుచున్
మనుని న్నెన్నఁడు నేఱ రే రెఱుఁగ శంభద్భావ, యేకేశ్వరా!

అల వాప్పారఁ దుపానిగూఢ మవుబియ్యమ్మట్లు, ముంజాభిదా
కలితమ్మౌ తృణమందునుండియ యిషీకమ్మట్లు, యుక్తిప్రయు
క్తుల మేల్నేరమిఁ గోశదేహగణమందుం బొల్చునిన్నున్ నిషద్
జ్ఞులు వెల్జేరిచి కొల్చువారు పరవస్తుస్ఫూర్తి నేకేశ్వరా!

రాధామాధవము

సంస్తుతి

క్రమ్మఁ గాఱుమొయిళ్లు గవియుపేరిఱులతోఁ
గాటుక పూసినబాట బయలు,
నిగిడెఁ దమిస్ర, కానుఁగుచెట్లమఱుఁగుల
శ్యామలమ్ములు వనభూము లెల్లఁ,
జీమ జిటుక్కన్నఁ జిమ్మట జిట్టన్నఁ
గడు నులిక్కిపడుఁ బసిగాయ, వీనిఁ
జెచ్చర నీ విలుజేర్పుమా యనునందు
నానమై నరిగి ప్రత్యధ్వశుంజ

భూరుహమ్ములఁ జిలివిలివోవఁ బ్రవిమ
లానురాగానుభావమ్ము లతివివశులు
రాధికామాధవులయమునాధునీప్ర
పూతతటరహఃక్రీడ లేపునఁ దనర్చు.

అరయన్ సంసరణామయోపశమన మ్మై లెస్స యై నిచ్చక్రో
త్తరుచుల్ గొల్పుముకుందపాదవనజధ్యానామృత మ్మోలిఁ గ్రో
ల, రసస్యందికలావిలాసములజాడల్ జూడఁగాఁ గోరుచుం
దురయేనిన్ జయదేవసత్కవినోదుల్ తోరంబు లాలింపుఁడీ.

సిరిచన్గొండలు రెండు నిండుతమి నాశ్లేషించునప్పట్ల ని
ర్భరకాశ్మీరసమార్ద్ర మ్మై మెఱయుచున్ వ్యక్తానురాగమ్మటుల్
స్థిర మ్మై ఖేలదసంగఖేదగలితస్వేదాంబుపూరంబు శ్రీ
హారివక్ష మ్మునఁ గూర్చుఁ గావుత సతమ్మస్మన్మనోభీష్టముల్.

సామోదదామోదరము

తలిరుజిరావజీరుపలుతాపపుతూపుల కోడి వాడి వ
త్తలు నయి పోఁడుముల్ సడలి తక్కిరిబిక్కిరి యై వసంతమా
దలరులఁబోలుమేలవయవాళిఁ గళిందసుతాతటాటవిన్
వెలలి వ్రజప్రియున్ వెదకి వేసరు రాధ కనున్ వయస్యతోన్.

పరికింపంగదవే లవంగలతికావారమ్ము పైపైపరా
మరికం గోమలమున్ సుశీతలము శుంభద్గంధవాహంబు సం
బరమున్ సంభృతసంభ్రమమ్ము మెఱయన్ నాఁ జెమ్మటల్ వాప శ్రీ
హరి బృందాటవి నున్నవాఁ డిపుడు నృత్యవ్యగ్రుఁడై బోంట్లతోన్.

అలరుంబోఁడిరో! మాధవీలతలమధ్యం బొల్చి కీర్ణప్రసూ
త్నలతాంతమ్ములఁ గన్నువిందు లయి యున్నత్తద్విరేఫప్రియా
కలకంఠమ్ముల తేటపాటలకుఁ జక్కన్ మాఱు లీనోపుతీ
వలయిండ్లన్ విహరించుచుండు యువతీపంచాస్త్రుఁ డాతం డచోన్.

కుసుములుచుపూవువింటిదొరకోల్తలకుం గుఱియైనపాంథవ
ర్గమునకు గుండెతల్లడము, కల్మషకోకిలపోతకూజితా
సమము, దురంత మీనవవసంతమునం దతఁ డుండు సుందరీ
స్తిమితకుచోపగూహనవిశేషము లబ్బెసియించు చయ్యెడన్.

అల వలరాజుపేరిటిధరాధిపుకాంచనదండదీప్తి శో
భిలునవకేసరప్రసవబృందవికాసమ యివ్వసంత మా
మిలితశిలీముఖప్రకరమేదురపాటలసూనకోటిసం
కలితసుమాస్త్రతూణ మయి క్రాలెడుఁ గంటె కురంగలోచనా!

స్మరుబాణం బడి యస్సు రుస్సు రనువిర్మందాత్ములన్ నవ్వె నా
విరియం బూదినపూలక్రమాంకులఁ గడుం బెంపారునివ్వేళ తా
విరహిస్వాంతనికుంతనప్రవణ మాంభీలమ్ము కుంతమ్ముగా
ద్వరఁ బూవిల్తున కిచ్చుచున్నయది శుంభత్కేతకీసూనమున్.

విరిసినమేల్బండిగురివెందపూవుల
కమ్మపుప్పొడి దచ్చికడలఁ జల్లి,
మాలతీజాతులమధురమరందమ్ము
న మిలిందములకు బోనమ్ము వెట్టి,
చెలు వవు లేమావిచివురుజొంపమ్ముల
బలులఁ గోయిలపిండ్లు బంట్లుగఁ గొని,

అటు పోటును లేని పోటుబంటుతనాన
విరహులపై దాడి వెడలి యొడలు

పిండియిడుదురంతవసంతవేళ సుమిత
శుభలతాశ్లేషపులకితచూతజాత
మైనబృందావనమున ననంగదేవు
కొలుపునన్ సాంగనుండు వాండు కుదిరినాండు.

అరవిరిమల్లెపూగుములయుచ్ఛ్వపుప్పొడిజల్లులన్ వనాం
తరములు వాసితమ్ములు వొనర్చుచుఁ గేతకగంధబంధుతా
స్థిరతరగంధవాహ మిటు చిత్తము నేర్వఁ గడంగె బేసివి
ద్గోరయుసురట్లు వెడ్డవిలి; లోకము గోయదె తత్ప్రతిక్రియన్!

అలివేణీ! మధుగంధలుబ్ధమధుపవ్యాధూతచూతాంకుర
ప్రపలత్కోకిలకాకలీకలరవాఽఽరంభోత్థతీక్ష్ణజ్వర
మ్ములు నా ళ్ళియయ్యవి బాటసాళ్ల గడుపం బూన్వారు ధ్యాఃషుణా
స్త్రలతాంగీపరిరంభసంభృతమహోత్సాహంబులై నెట్టటో:

అనుచున్ నెచ్చెలి యూపెఁ గొంచుఁ జని బృందారణ్యమధ్యంబునం
దను వౌ నొక్కఁడు మావిమ్రానిదరిఁ బంచాస్త్రాస్త్రముల్ మేలిజ
వ్వనులన్ వేవురఁ గూడి ప్రౌఢిమెయి దివ్యక్రీడలం దేలి తె
ప్పన నోలాడుముకుందుఁ జూపు చను నీఫకిన్ రస మ్మొలకఁగాన్.

జలజాతాయతనేత్ర! కన్గొనితె, చంచత్ప్రావృషంభోధరం
బుల సోఁ గా దనిపించునల్లనిమెయిం బాల్పారుహారంబట్టుము
వ్వాలువం బూని పటీరపంకవిలసద్వక్షంబునన్ నొక్కుచున్
లలనామండలి జారగోపకుఁడు లీలం బొల్చుచున్నాఁడదే.

చిలివిలివ్రోవఁ గోరికలు, చిత్తము నాత్మరతిం దలిర్ప, మేన్
బులకల నిండ, సంతసము పొంగఁగఁ జేడెలఁ గూడి పాడుచుం
బలుమఱు చిందఁద్రొక్కు వ్రజభాగ్యము సందెలచప్పుడుల్ కరం
బెలయుఁగఁ దాళమానము నటించుచునున్నవి కుండలమ్ములున్.

మేలిపసిండికుండలన మీఱుమెఱుంగులపొం గెసంగఁగా
వ్రాలనిగబ్బిగుబ్బలభరమ్మున వ్రాలి భుజమ్ముపైనిఁ బ
ద్మాలలనానివాసపదమానితవక్షునితో నదే విసీ
లాలక పాడుచున్నది పికాంగనలం బురుడించు నెల్గునన్.

లలితవిలాసహాసరుచిలాలిత మోము విలోలలోచనో
త్పలదలఖేలనప్రభవపంచశరస్ఫురణమ్ము శౌరిశ్యా
మలము పదాంబుజమ్ము గని మానినవృత్తులతో నవానినిం
దలఁచుచు ముగ్ధ యోర్తు మది ధ్యానము సేయుచు నున్న దంగనా!

కనుగొ మ్మంతటినంగనాచియొకదా కంజాక్షి! తా నా నితం
బిని యేవేవో రహస్యముల్ చెవిని విన్పింపంబలెన్ డాసి చి

కఱనిమేల్జన్ను లవాసిమే నొరసికోఁ గాంక్షించి నుజ్జెకిఱలిన్
మునిపంటం గడు నొకుఱచున్నయది మోముం గొంచుఁ గెంగేల్గవన్

అమరిన వెల్లదామరలయందలిపుష్పొడులొప్పజల్లులన్
గమగమలాడుదివ్యయమునాధునిలో సరిగంగలాడు సం
భ్రమ మొద నిండ నమ్మొలఁత మంజులవంజులకుంజమధ్యగున్
రమణునిఁ బిల్చుచున్నయది రమ్మని గమ్మన వల్వలాగుచున్.

కగతలతాళలోలమణికంకణనిక్వణనమ్ము స్వాధర
స్ఫురదమలానిలేరితము మోహనవంశమునారవమ్ముతోఁ
దిరముగ నైక్యముం బొరయ నేర్పున నాడుచు మించుపంచమ
స్వరమున గానముం జలుపుభావిని మెచ్చెడుఁ బ్రౌఢఁ జూడుమా.

పూని కుచోపగూహనవిమోహనవాగ్రచనేక్షణానుగా
నాననచుంబనానుసరణాదులనోర్తు మఱోర్తుకోర్తుగా
మానినులన్ సభాజితల మానుగఁ జేయుచు నింతఁ డంతఁడౌ
నానయగారిశౌరి కబలా! మనయాసు గ్రహించుపాటిదే!

అక్లేశకేశవము

ఆలీలన్ సకిపలుకవిన్కలిని ప్రత్యక్షంబుగా రాసలీ
లాలోలుండు ముకుందుకన్కలిని జాలన్ నిల్వనీకాచు రా
ధాలోలాలక ప్రాంతకుంజగతయై తాపంబు దీపింప ని
ట్లాలావణ్యవతిన్ జెలిన్ గుఱిచి యీర్ష్యావేష్టయై తా ననున్.

సరసతరసుధారసముబావి మోవితో
 వేణు వూఁదుచు మనోవీథు లలరఁ,
గులుకుచూపులు వాఱఁ దల యూఁచునప్పట్లఁ
 జెవిపూలు చెక్కిలిఁ జందు లిడఁగ,
వఱలి నట్టువ మాడు బర్హిబర్హమ్ముతో
 మేలిఁజుంజురులు క్రొమ్మెఱుఁగు లీనఁ,
దొలిదిక్కుదారవింటితోడికాఱుమొయిళ్ళ
 పస యే మనుగతిమే నెసక మెసఁగ,

మెల్లఁ గనుఁ గప్పి కొని చన్నవల్లవాంగ
నలకవృంగిళ్ళఁ దవిలి నాతలఁపు మాని
రాసలీలారసోల్లాసరతిఁ నెసంగు
మాయదారిని స్మరియించు మన్మనమ్ము.

పొసఁగం బూచినబంధూ
కసుమమ్మున కొలపు నేర్పఁ గలుగుపెదవులన్
ముసిముసినగవులు తళుకుల
నిసిరింతలువాఱువాని నెటు మఱతుఁ జెలీ!

చేతమారఁ జివురుచేతుల వ్రేఁతల
నెల్లఁ గౌఁగిట గ్రుచ్చి యెత్తువాఁడు,
చిటిపొటిరవణాలచెలువంపునిగ్గుల
నిఱులక్రమ్మిక నెడలించువాఁడు,
మొయిళులమేల్నడఁ బొలుచుచందురు దూరు
మిసిమిగంధపుబొట్టునొసలువాఁడు,
రారాపుగుబ్బలతాయిడిఁ గఱకుఁద
న మ్మొనసినపేరురమ్మువాఁడు,

డం బెసఁగుకుండలములగండంబువాఁడు,
పట్టుహొంబట్టుమొలకట్టుపంచెవాడు,

వలదొరన్ మించురూపమ్మువాఁడు, వాఁడు
కన్నులన నిల్చి తఱలఁడో యన్నమిన్న!

కలికలుష మ్మెడలించుచు
నల తొల్లిటికడిమిచెంత కటు చని వలరా
ములుకుల గెలుచుకులుకుచూ
పుల నామదిఁ గొన్నవాఁడు పోవునె యెడమై!

సకి! నా యీ సన రోసి యన్యవనితాసక్తాత్ముఁ డవ్వాని నో
పికఁ గాంక్షించుచుఁ దద్గుణప్రకరముల్ వేనోళ్ళఁ గీర్తించు చోం
డోకరవ్వంతయుఁ గినుకఁ బూనక ప్రమాదోద్ఘాటనానిష్టమై
ప్రకటామోదము నొందుచున్నయది మత్స్వాంతమ్ము నే మందునే!

పలుకుము నిమ్మోయి నయ్యు
త్పలలోచన దూతిరీతి భావించి చెలిన్
దల మునిఁగి తాడిపొడవై
నిలువర మిడఁ జననియరితి నెక్కొన నవియెన్.

చెలి! పలుకుపులుఁగు బాబా
ములుకుల కదవద యయి సెడి పోఁడిమి దరిదా
పొలయని మోహాంబుధి ము
న్కలిదునను మనుపు మను చరికరుఁ గొనిరమ్మా.

ముగుదా! ము న్ననుకొన్నయట్లు నిశిఁ దా మున్మున్న నాకంటె న
చ్చుగఁ గుంజాంతరభూమి డాగినతఁ డచ్చో నేఁ బద మ్మూంచి చె
ల్వఁ గనంబోమి వెఱం జికాకువడునాలో నవ్వుచున్ సన్ సుమా
శుగకేళీరతి డాసె, నాఁటికతయూసుం దెల్పుమా వానికిన్.

ప్రథమసమాగమ మ్మగుటఁ బాయనిసిగ్గున మున్గి యెట్టిదో
వ్యథ గొనునన్ను చాటువచనావళి లోఁగొని మేను రాయుచున్
శిథిలము సేసి కోకముడి సేసిన యా నయగారి సేఁత ల
వ్విధము నాకింతగాఁ దలఁచి వెన్కటినేస్తమ పూనఁ బల్కుమా.

తలిరులసెజ్జఁ జేరిచి ముదమ్మున నాదువెడందఱొమ్ముపైఁ
దల నిడి పండియున్నస్మరదర్పహు నాతనిఁ గౌఁగిలించి ము
ద్దులుగొనునన్ను మెచ్చు చిదఁ దోరపునవ్వులు మొలకెత్త న
య్యలఘుఁడు నాదుమోవిఁ దనివారఁగఁ గ్రోలె, నటుల్ దలంపఁడో!

చిలివిలివోవఁ గోరికలు, చిత్తము నిల్వన సీరు కాఁ, దలం
పులు నిగుడ స్వడిం బొడమ ముత్పులకాంకురముల్, శ్రమాంబుసం
కలితశరీరనై నయనకంజము లల్లన మూసి తంత న
గ్గల మయి మారుగోరపువికారము లోలత నొందె నాతఁడున్.

కోకిలకలరవకూజితోల్లసితంబు,
లీలారసోల్లాసలాలితంబు,

సంభృతరోమాంచసంచయసరసంబు,
స్మరకలావ్యాక్రియాపరిణతంబు,
శ్లథకుసుమాకులచలకుంతలభరంబు,
నఖలిఖితఘనస్తనద్వయంబు,
చరణరణన్మణిచారునూపురకంబు,
పూరితరతిబంధపుంజితంబు,

స్రస్తమేఖలమును, సకచగ్రహాప్ర
దత్తచుంబన, మాపాదితసుఖపరవ
శత్వ, మానాఁటియాకేళిఁ జక్కఁ నాడివి
వానిఁ గొని తెమ్మ, పున్నెపుబాటఁ బొమ్మ.

నీకును నాకు నెల్లరకు నేర్పునఁ గాటుక వైచి కంటఁ బల్
పోఁకలుపోవువాఁ డరిగి పోయినపోఁకగ వారితోడిదే
లోక మటంచు వగ్గిలెడి లోచనచిహ్నిత మంజనమ్ముతో
నాకడ, నాకతన్ నాడివి యాతనిఁ దోడ్కొని రమ్ము కొమ్మరో!

సఖి! యాభీరవధూవృతుం డతనిహస్తస్రస్తమై వేణు వూ
ఱక నేలం బడె, గండపాళి దిగఁగాఱం జొచ్చెఁ గ్రొంజెమ్మటల్;
వికలం బయ్యె మనంబు; నానఁ గొని మేల్నెమ్మోము క్రిందయ్యె; రా
సకలాలోలతఁ బొల్చుచున్నతఱిఁ బెల్చెన్ నన్ను గన్నంతనే.

కనుఁగోరానియలంతిమంజరులఁ జోకటమ్మానశోకప్రతా
నిని నూఁగాడ్పుసరోవరోపవనమందీభూతవాతమ్ము, నో
య్యన భ్రామ్యద్భ్రమరాంగనారణితరమ్యాగ్రంబులై పొట్టఁ గ
ట్టినమాకందపుమొగ్గలుం జివురుబోఁడీ! కావు మత్ప్రీతికిన్.

వినుమా యిటు, పటురయమునఁ
జనుమా, తూ చా త్యజింపఁ జన కాతనితో
ననుమా నాగోడవలకతఁ,
గొనుమా పున్నెమ్ము వానిఁ గొనిచనుదెమ్మా.

ముగ్ధ మధు సూ ద న ము

పొగిలి తనయున్న యునికికి మిగుల వగల
నటులు మార్మ్రోగ మిడి చన్నయబ్జవదన
ప్రబలసంసారశృంఖల రాధ నెంచి
తప్తుఁ డవ్వుచు నంతంత ప్రేఁతలఁ ద్యజించి,

అంచును నించు రోసి కన కన్గుచెలిం బువ్వువిల్తుకోల్తలం
గందనగాయ గాయ మయి కాటియవెట్ట, వియోగతాప మే
పొందుడు వల్లవీప్రియుఁడు నొకఁడు కుంజమునం జివుళ్ళసె
జ్జం దల వాంచి పండి పలుచాయల వందుర సాఁగె నీగతిన్.

వ్రజచంద్రాస్యలఁ గూడిమాడి యతిపార మ్మైనమోదానఁ గా
యజకేళీపరతంత్రతం బరఁగున న్నంతంత నీక్షించి య
లఁ జల మ్మెలఁగఁ గ్రమ్మఱం జనిన దా లావణ్యవారాశి, తె
ల్పఁ జనుల్ జికఁనివుబ్బుచున్ సడలుచున్ శ్వాసోగ్రతన్ రోసమున్.

ఆసుమకోమలాంగి చను టట్టులు నాయమ, లాఁతినాతిపై
నాసమెయిన్ మరల్ గొనినయట్టిమనోవిభు మెచ్చువారె సా
ధ్వీసుదతీమతల్లులు, పదింబది భీతిలి సాపరాధతన్
గాసుకు వచ్చునంతయినఁ గాదని యడ్డకపోతి నక్కటా!

నాయెడబాటుకల్మి విపినంబున నేపొదరింటిలోనో సా
పాయగతిన్ స్మరగ్రహామువాతఁ గుమారిలుచుండుఁగాని యి
ష్డాయమలాంగి, చేయు నెది, యాడు నిఁ కేనుడు, లేరి దూఱు, నే
లా యుసు ఆల్లు వాఁకిలియు నాప్తు లయుక్తుఁడ నాకు నిత్తఱిన్?

వడివడి పైఁబయిన్ రొదలు వెట్టుచుఁ జుట్టు భ్రమించు తేటివం
గడపుడుసీని సేఁతలఁ గకావికలా నెఱదమ్మిపూవటుల్
చిడిముడిపాటునం బొమముడిం గలుషించుచుఁ జేవురైనయ
ప్పుడఁటి మొగమ్ము కన్నులన పాతరలాడుచు నున్న దెన్ననై.

ఏలా వేలు ప్రయత్నముల్ సెలఁగ నే నిం దంను నుందుండ నై
జాలిన్ రోసి వృథాప్రయాసవివశస్వాంతంబునం దూలిపోఁ,
బాలుం గాఱు మొగమ్ముతో హృదయబింబంబందు దీపించున
య్యాలోలాలకతో రమింపనవుభాగ్యం బందుటే లెస్స సూ.

తెలియ వొక యంచుకించుక
చల, మీనాఁ డగ్గలమ్ము చల మను పదనౌ

ముఃలికికొన నాటి సీహ్మా
త్ఫలకము గాయపడినదొకో తనుతరగాత్రీ!

తల మునిఁగి తాడిపొడవుగ
నొలసినపేరలుక నేఁగితో యూడుభుజం
గిలలిఁ రోజుచు నెటకుం!
జలకుంతల! మ్రొక్కువాఁడ క్షమియింపఁగదే.

ఏలా గతాగతమ్ముల
యాలీలం దవిలి సేయ నీక్షణయుగికిఁ
బాళిమెయి నగ్గ మయ్యెం?
బోలదె పరిరంభ మొసగ మును పెటు లట్టుల్!

ఒక్కఁడు రెండు మూఁడు మఱియొక్కఁడుమా ఱిదె ధేనువాన నే
నెక్కటి నాక్కి నిక్కమ వచింపుచునుంటిఁ బొనర్ప ముం దెనాఁ
డిక్కరణిం దలిర్చుదొసఁగే, వెడవింటిదునీని చేతిలోఁ
జిక్కి కృశించున న్నధరసీధువుఁ ద్రావఁగ నిచ్చి ప్రోవవే.

అనుచుం దనమట్టునకుం
దనకుఁ మిఱఁ దప్పి తప్పిదారినయోఁ బా
యని రాధావిరహావ్యథ
నణఁగుచు ననవిలుతుగుఱిచి యను నతఁ డిమ్మై.

కాదు కా దిది భుజంగమతారహారంబు,
తామరతూఁడులదండగాని;
కాదు కా దిది ఘోరకాలకూటముమచ్చ,
నల్లగల్వరేకులవెలుఁగుగాని;
కాదు కా దిది గరగరలాడుబసుమమ్ము,
పూసినగంధపుఁబొడియెకాని;
కాదు కా దిది సుధాకరుపదాఱవరేక,
వెలితమ్మిపూతొలిదలముగాని;

కాను నే హరుండఁ; గడుఁ బొరపడినాఁడ
వో స్మరుండ! కోప మూని యుఱక
కాలు ద్రవ్వ దేల కయ్యాల కీలల?
రాధఁ బాసి పొగులు మాధవుండ.

కొసఁగాఁబోకుమ చూతసాయకము, నెక్కుంబెట్టఁగా మానుమా
ధనువున్, నిర్జితవిశ్వ! మూర్ఛితనృఘాతంబున్ మహాపౌరుషం
బె? నిజం బాహరిణాంగనాదృగతనుప్రేంఖత్కటాక్షాశుగ
వ్రణితం బైనమనంబు బాయ దిపుడున్ వంతన్ రవంతేనియున్.

వెలయునివ్వుళ్ళఁ బోల్బొమలు విల్లు, నపాంగతరంగితమ్ములే
ములుకులు, కర్ణపాళి గుణముఖ్యముగా రచియించి యుంచెనో

చల మొసఁగన్ స్వదిగ్విజయజంగమ దేవత రాధయందుఁ బూ
విలుతుఁడు లోకపాళి నొక పెట్టున లోఁగొనఁ జాలుజాలునన్.

నిర్మించుఁబో ఘోరమర్మవ్యథం గను
బాములపేరిటిధనువున నమర్పఁ
గాఁబడినదృగాశుగము; శ్యామరూపమ్ము
కుటిలమ్ము నెఱికొప్పుకూర్పుఁగాక
మారోద్యమమున కేమిఱ కర్థసంసిద్ధి;
రాగపూర్ణము సుధారసము బావి
కెమ్మోవి నెమ్మది నెమ్మది వలపుతీ
వియ లగ్గలమ్ముగఁ బెనుచుఁగాక;

తన్వి! సద్వృత్త ముత్తమోత్తమము నీదు
తోరమౌ గబ్బిగుబ్బలదోయితో ర
మించుచున్నది మత్ప్రాణపంచకమ్ము
మఱలు మన్న ససేమిరా మఱల ననును.

ఆలావణ్యము, బెళుకు-చూపులమెఱుం, గామోముగో, మావచో
లాలిత్యంబుఁ, జొక్కాటపుంజనులమేలౌ-కౌఁగిళ్లు, నా చెక్కు-ట
ద్దాలుం, గమ్మనిమోవి, సోఁకుసుక, మాత్మం దెల్సి యేకాగ్రతం
జాలం గొన్న వియోగరోగ మిటు పుష్ట మ్మొచు నన్ గ్రాఁచెడున్.

స్నిగ్ధ మధుసూదనము

అని యోర్చుపరువుదప్పిన
ననవిలుతువెతఁ దవిలి జమునదరిఁ వానీ
రనికుంజమ్మున వేదనఁ
జెనయునవాని కను రాధచెలి యోర్తు కిటుల్.

శ్యామసుందర! సుమకోమలాంగి మా య
నుంగునెచ్చెలి రాధ కనుఁగవ నుఱలు
నీటిధారలె లేకున్న నీవియోగ
వహ్ని నీపాటి కపుడె మే న్వాయునదియ.

కంటె, తుంటరి యా వెడవింటివాని
కఱకుపువ్వుటమ్ములకు వెఱచఱచి పఱచి
కాలు నిలువకకో యాకె క్రన్న డాగి
యడలుచున్నది నీహృద్గుహాంతరమున.

పురుషసింహా! యిత్తఱి గందవాడికి నమృత
కరుణికరముల కాంమెకం గానివావి;
విషధరావాససంగతి విసమపోలె
నరయుచున్నది మలయానిలాంకురమ్ము.

బలసినమచ్చరమ్ముమెయిఁ బలుక్కలపుల్గుహుమాయిజోదు ని
ప్పులరవల్ వెలార్చువిరిమూలుక్కలు కుప్పనగూర శేయఁ దాఁ
గలఁగి కందుగదుర్ హృదయగహ్వరగుర్ నిను గాఁచికో లలిం
గలువలఱేకులన్ బడఁతి కప్పుచునున్నది మేలివచ్చముర్.

అలరులబోఁడి రాధ హృదయాంతరమందు మఱొండుకోరికిం
జెలఁగక నీస్వయంగ్రహావిశేషసుఖానుభవమ్మునిచ్చ హె
చ్చు లలి మహావ్రతమ్మటులు సర్వకలాకమనీయమైన మే
లలరులపాన్పుపైఁ బడక నట్టె పొనర్చుచు నున్న దచ్యుతా!

వలితవిలోచనాంబుధరభాసురమై తవు మాందు నెయ్యపుం
జెలినెఱిమోముతమ్మి సరసీరుహలోచన! రాహుదంతపం
క్తుల విదలింపఁగాఁబడి యకుంఠసుధారసపూరధారలన్
విలసిలుపూర్ణచంద్రమసుబింబముడంబము దాల్చు నిత్తఱిన్.

నలిఁ బాదరింట నొక్కకేలనన్ సురహాస్యముగా వయస్య నిన్
వలపులయేలికన్ మొసలివార్వముపై నలువారువానిఁగా

నలవుమెయిన్ రచించి కరమందు నమర్చుచు శ్వేతమావియా
కులములుకుల్ నమస్క్రియలకుప్పలు గూర్చుచునున్నదా పెయున్.

అమలులు మానిచంద్రులకె ధ్యానపథమ్మున గోచరించుచం
డముఁ గొనఁబోనినిన్నుఁ బురతఃస్థితుఁగా మది నెంచి మించుతా
పమున మునుంగు, నవ్వు, నెడబాయనిచింత నగ మ్మగున్, విలా
పము పొనరించు, నొందుదెసఁ బర్విడు, నూఱటనొందు, రాధ తాన్.

'ఓకంజాతదళాక్ష! నీయడుగు లెంతో నమ్మి నీతోడిదే
లోకమ్మంచుఁ దలంచుదాన నను మేలుం గా దుపేక్షింపఁగా,
రాకాబ్జాతుఁడు నీయెడమ్ము గొని గాత్ర మ్మేర్చుచున్నాఁ డిఁకన్
సాఁకన్ ఠాఁగదె'యంచు మాదుచెలి నిచ్చల్ మ్రొక్కుచుండున్ హరీ!

వేమేల? శ్రీలోల! పాయనినీయెడ
బాటున వన మయ్యె వాసభూమి;
కంటికి ఱెప్పలై కాఁచు నెచ్చెలు లెల్ల
రెడ యీనివలలుగా నేరుపడిరి;
నిగిడి నిట్టలమైననిట్టూర్పువేడిమి
యాఱనికార్చిచ్చుహారువుఁ బొరసె;
నభము శుభ మెఱుంగ దకట! మానెచ్చెలి
బెదరి యదరు లేడిపిల్ల యయ్యె;

మివ్వులఁ జలపాది లేమావిచివురుతూపు
లాఁడు కటికికిరాతుఁడై లావు వెంచి
సీసపుంబోఁతచెఱకువి ల్జైతఁ బూని
కాలు ద్రొక్కుచునున్నాఁడు కాలుఁడట్లు.

కడు వాడి వత్తలై బిగి
సడల బడలి నీవియోగసమయమ్మునఁ జే
డ్పడుఃమారాధిక కుచముల
నిడుముత్తెపుసరముసయిత మెంచు భరముగన్.

పూనుచున్నది శ్వసితానిల మ్మెటులో స
దాహమ్ము మనసిజదహనమటులు,
వైచుచున్నది యెల్లవలఁకుల నీర్గాఱు
కను కాడ వోయినకలువలలిని,
దిలకించుచున్నది తలిరుటాకులపాన్పుఁ
జింతబొగ్గులనిప్పు చేర్పు ప్రోలె;
వీడకున్నది సంజవేళ సలోలేందుఁ
బోలు చెక్కిలిని గెంగేల సుంత

దుస్సహావియోగరోగానఁ దూలి మిత్తి
యుఱక నడు నెత్తి నటియించుచున్నజాడ

నోట నను హరి హరి యనుమాట కున్నె
విధి విరామమ్ము హరి! రాధ వెతలు వింటె!

తొడుగుం బులకల, నస్సురుస్సు రను, నేదోవల్కు లోలోఁ, గడున్
వడఁకున్, గ్రుమ్మరు, సంస్మరించు, నయనాబ్జాతమ్ములన్ మూయుఁదాఁ
బడు, లేచున్, తుది మూర్ఛిలున్, ముగుద దుర్వార మ్మనంగజ్వర
మ్ముదుకంజేఁత; నోసంగవే రసము నీ వాకింత దస్త్రోపమా!

మదనమహాజ్వరమ్ము పరిమాణము లేనిద యాంచు నేఁచఁగా
నదవదమై త్వదీయమృదులాంగసుసంగసుధానుసాధ్య మా
నదనున నున్నయాయమ దయామతి నోమవయే నుపేంద్ర! నీ
హృదయము దారుణమ్ము నిజ మింద్రునివజ్రముధారకంబెఁ జూ.

అల మారజ్వరసంజ్వరాకులిత యానత్తన్వి మార్మాలు మూ
ర్ఛిలుచుం జందనచంద్రమఃకమలినీచింతాదురంతస్థితిన్
దలకున్ మీఁటినక్లాంతిఁ జల్లనినినున్ ధ్యానించి ధ్యానించి యె
ట్టులో ప్రాణానిల మానుచున్నయది రట్టుం బాపవే మాపతీ!

మిగుల విలోలలోచననిమీలనఖిన్నతఁ గుంది వంది నున్
సగ మయి నీయెడమ్ము నిముసమ్మును నోర్వని రాధ నేఁడు లె
స్సగ దిగఁబూచి కోయిలలజాతికి విందులు వెట్టి నిల్వినన్
నెగడెడుతీయమావిఁ గని నేత్రయుగిం దను వెళ్లు దాల్చెడున్?

సాకాంక్ష పుండరీకాక్షము

అనుడుఁ గలంతఁ గొన్నహృదయమ్మున నమ్మధుసూదనుండు నో
నెలఁత! రయమ్మ నీ వరిగి నెచ్చెలిఁ దోడ్కొని రమ్ము, నమ్మఁగాఁ
బలుకు మిచోట నే నిలుచువాఁడఁ దొలంగక యన్నయంతలో
పలన పరుఁగు వాటఁ జని ప్రాణవయస్యకు నాపె యిట్లనున్.

అనుఁగుంబొల్తులఁ బాసి గాసిలి కరం బట్టిట్లు లోవారికం
దనగాయల్ దఱుగంగఁ నా విరిసి విన్నాణమ్ములై పూవు లి
మ్మెనయం, జల్లనిపిల్లగాడ్పు లతనుం డీ సాయముం బాఱుచుం
డ నచోఁ గుందుచునున్నవాఁడు హరి కాంతా! నీ వియోగార్తిమై.

లలి నేర్వఁ దొడర నైఁ జలువచేతులవాఁడు
మిత్తి డాసినజాడఁ దత్తరిల్లుఁ;
గుప్పనగూరలై పుప్పొలతూపులు
పయిఁ బడ నడలు విహ్వలత గదురఁ;

గ్రొందేనియల్ గ్రోలి క్రొవ్విన క్రొందేంట్ల
జిలిబిలిపాటకుఁ జెవులు మూయుఁ;
గలఁకవాఱుడు వియోగమురోగ మ దొకండు
రీతితాపము నొందు రేయియెల్ల;

విడచి యిల్లు వాఁకిలి యెల్లవేళల విపి
నమ్ములం గ్రుమ్మరున్; దూళి దుమ్ము ననక
కటికినేలఁ బరుండు నెక్కటి; విసువక
నంజు నీదుపేరిటికూర నాతి! యతఁడు.

కోయిలజంటలకుపలుకుపలుధ్వనులకు
నులికి పేరెమువాఱుఁ గెలఁకులందు;
నది గని యెవ్వరే నపహసించిన నిహా
కిముపి నాస్తి యటంచుఁ గించ దాఁచుఁ;
గలరవమ్ములమేలికలరవమ్ములు మణి
తమ్ముల యని చెవుల్ దార్చి వినును;
నీకూర్పురతముల నెఱజాణతనమును
గొనియాడు వేనోళ్ళఁ దనివుపడక;

వినిన నీపేరినెలపేరు తనువు పొంగి
సింగఁడుం బూర్ఁడై సంతసించుచున్ జ

పెంచు సరసత నద్దియు; పెరయాఁబోఁడు
జవ్వనులయందు రతి వాఁడు చాసమిస్న!

చెలి! నిన్ గూడి తొలిన్ రతిక్రియులసంసిద్ధుల్ దమిం గొన్నని
ర్మల మా కుంజమనోజతీర్థమున మాంర్మాద్యున్ భవద్ధ్యానని
శ్చలుఁడై నీబిగి కౌఁగిటన్ మెలఁగునాసన్ శ్రీనివాసుండు ము
త్పులకల్ నిండ భవద్వచోమనుజపమ్మున్ జల్పుచున్నాఁడదే

ఓనితంబిని! మలయానిలుపోఁకల
నెఱి సెడి యమునాధునీతటమున
రతిసుఖసారమ్ము రమణీయ మలనాఁటి
యభిసారవరమునయందు వల్ల
వాంగనాజనసముత్తుంగఘనస్తనో
న్మర్దనలోలతమమ్ములు కర
పల్లవమ్ములు దేలవైచి త్రిప్పుచు వెట్టి
పోలికఁ గ్రుమ్మఱుసాలతాంత

శరమనోహరు, జలధరశ్యాము, భీక
రవిరహాగ్రహోగ్రహామహారంభవివశు,
భవదధీనాత్ముఁ జేరుపని విను మింకఁ
బఱుగున విషమాస్త్రుఁడు కడు మొఱటువాఁడు.

చెలి! వింటే, విరహారుజా
చలితుండై పేరు వెట్టి సంకేతమ్ముం
దెలియం బలుకుచు నావాఁ
డలవునఁ బూరించు వేణువములము రవళిన్.

లేమా! పలుమఱు నిఁక నీ
కేమని వచియింతు నీపయికరువలి నభ
స్సీమ కెగురు రేణువునుం
గోమలి! యాతండు పెద్దకొండగఁ దలఁచున్.

చీమ చిటుకురన్నఁ జిమ్మట జిల్లన్న
నాకు నలముఁ గదలి యలికిడయినఁ
జక్క దిద్ది సెజ్జఁ జకితాత్ముఁడై నీదు
త్రోవ లరయు నతఁడు దోడుగునాస.

జలజాస్యా! స్మరుకేళులన్ మెఱసి రచ్చంబెట్టునీజిల్గుటం
దెల దాయుంబలెఁ ద్రోసిపుచ్చి, మఱుఁగై సిండారునీలద్యుతిం
బొలుపౌ మేలినిచోళమందు, వడి నంభోజాంబకుం డాతఁడు
న్నలతాకుంజముఁ జేరఁగా నరుగుమా నాథార్తి నూహింపుమా.

మొలఁతా! మేల్మిపసిండి నవ్వనవు నెమ్మే నిమ్ముగా నీవు చం
చలముక్తామణిహార మయ్యుపరతిన్ జక్కన్ విరాజిల్లఁగాఁ

గల వాఁకృష్ణునురమ్మునం జలబలాకమ్ముగ నవమ్ముగ రసో
జ్జ్వలమా నంబుదమందుఁ గ్రొమ్మెఱుఁగుతీవంబోలి లోలాలకా!

చిరిగినసిగ్గు లగ్గలపుచెల్వము గూర్పఁగఁ జీరపొత్తు మే
ల్గరగర యాచుఁ బాసి సుమకార్ముకునాఱవతూపు నా విలా
సరమ నెసంగ నంగ మరుసమ్మసిధానమటుల్ జివుళ్ళసె
జ్జ రమణి! వ్రాల్చు మావలివిచారము శౌరియ సేయువాఁ డొగిన్.

హరి యభిమానమానితుఁ డటంచు నెఱింగినదాన వేకదే,
హరిణవిలోలలోచన! త్రియామయుఁ దాఁ గడ ముట్ట నున్న దీ
హరువున నాలసింపఁదగవా? పగవాఁ డసమాస్త్రికోల్తలన్
హర! హర! జగ్గువగ్గులవునాతని కూఁతగ వేగ మేఁగవా?

పువువిల్పోటరిగాము వాత నటి యోర్పుల్ వేడినిట్టూర్పులన్
మిపులం బుచ్చును; బల్మఱుం గెలఁకుల న్నేత్రాబ్జముల్ వైచుఁ, జొ
చ్చు వెసం గుంజములు, నిల్వనీ రవు, నమర్చున్ జక్కఁ బూసెజ్జ, నే
పవువైకల్యమునం జికాకువడుఁ బ్రోయాలా! ప్రియుం డాయెడన్.

వెలఁదీ! నీప్రతిభాషతోడ నపరాబ్ధిం గ్రుంకె భానుండు; నీ
చెలువుం గ్రమ్మినపేరుకోరుకుల హెచ్చున్ జీఁకటుల్ సాంద్రతన్;
గలిపెం గోకకలారవమ్ములతో దీర్ఘంబుల్ మదభ్యర్థనం
బులు వాపిన్; దడ వేల? వేల యిది చెల్వం జేరుక్రాల్గంట్లకున్.

'పరువారం జనుదెంచుఁ, గాంచునిట నా వామాంగి నన్, దెల్పుబో
స్మరుగాథల్, గొను సంతసంబు పరిరంభప్రక్రియన్, గూటమిన్
వెరవుం జూపు' నటంచు నెంచుచుఁ దమోఽవేలమ్ము వల్లీగృహాం
తరమం దొందుచునున్న వాఁ డతఁడు వంతల్ చాన! ప్రాణాంతముల్.

ప్రణయపరీరంభపాండితీసందర్శ
నంబులఁ, దీఱనిచుంబనముల,
నఖరద్విజోల్లేఖనప్రక్రియావ్యాక్రి
యలఁ, జిలివిలివోవుకులుకుదముల,
ముత్పులకాంకురోద్బోధల, సంభృత
సంరంభముల, స్మరసంగరములఁ,
బ్రోఁడలై యరుసమ్ము వొరయుచుఁ గూరుచు
వారికై చని తప్పిదారి దారిఁ

దారె కలిసి పలుకుతీరుల నొండొరు
గుర్తెఱింగికొన్న కూర్పునాలు
మగలప్రీడతోడ మిగుల దట్టమ్ము లీ
యిఱుల నెసక మెసఁగ దేరసమ్మ?

వినితే, భీతకురంగలోచన! దిశావీథిన్ నెఱన్ మీఱి కూ
రిననున్బిత్తరిచూపులం బఱపు చుర్వీజవ్రజచ్ఛాయలం

దు నొగిన్ నిల్చుచు మెల్లమెల్లనడలన్ నూల్కొన్న కందర్పవే
దనమై డాసిననిన్నుఁ గూడి కొను సార్థక్య ప్మృతం డీనిసిన్.

అనుడు మనోవిభుం డెసయునగ్గల మంగభవార్తి పీనులన్
విన భరియింప నోప కతివేపథువిహ్వల రాగపూర్ణ రా
ధ నట నికుంజమంద మన ధైర్యమునుం బురికొల్పుచున్ వడిం
బనివిని శ్యామసుందరునిపాలికి నెచ్చెలి వల్కెఁ- నీలలిన్.

నాథహరీ! వినుమా మన
రాధ పొగులుచున్న దిపుడు రతిపతితాపో
ద్బాధిత యై పొదరింట వ
రాధరమధుపాననిరతు నరయుచు నిన్నున్.

ముసురుకొను తాపభరమున
నసురుసురై యుండియుం ద్వదభిసరణరసం
బెసఁగ నిడి కొన్ని యడుగులు
వెసఁ గూలుచు నున్న దావె పృథివి మధురిపూ!

ఎడ యీక యొడలు నిండం
దోడి తామరతూండ్లు పూలు దోడిఁబడు చరితిన్
విడ కూనుచున్న దుసు అ
ప్పడఁతుక త్వద్రసమునాస బలుపేని హరీ!

కొనకొని పల్లవములు గనుఁగొను
చనువుగఁ గయిసేసికొన్న యమలమణీమం
డనమండల మవ్విరహిణి
మనసుపసం దొఱఁగి నేన మాధవుఁడ ననున్.

'మెలఁతా! మును తాఁబలికిన
మెలపున రాఁడేల యింక మృగమద లేపా
కలితుఁ డతఁడు సంకేత
స్థలి' కని సకి నడుగు రాధ చాల వివశయై.

కటి వేలుప! యీరాధిక
తెఱఁగిఁక నేమందు! మొయిలు తెరువున దెసలన్
నెఱి మీఱి కవియుదట్టపు
టిఱులన్ ముద్దుగొను గౌఁగిలించుఁ ద్వదూహన్.

జిలుగు రతనాలరవణ
మ్ములొడల్ మెఱయఁగ ధరించి మీనాంకుని కే
ళుల కాయత్తముపడి నీ
విలంబనము సైప కాపె విలపించు హరీ!

జలదాభాపఘనా! మెయిం బులక లెచ్చన్ సీత్కృతిస్ఫూర్తి నా
కులయై యాంతరకోపకాకువులఁ బల్కున్, భ్రూవిలాసానికో

త్తలకుం దత్తరమందు, ధ్యానకలనాప్తత్వత్సమీపాఢ్య యా
లలనారత్నము మున్గితేలు నటఁ బల్మాఱున్ రసాంభోనిధిన్.

తొడవుల్ బల్మఱుఁ దొడ్గు మేనఁ గను నీఱ్త్రోవల్ గనుల్ విప్పి చ
ప్పుడు లేచొప్పున నైనఁ, దా నమరుచుం బూసెజ్జ, యీరీతులం
బడి యాకల్పవికల్పతల్పరచనావ్యాపారముం దీనిసిం
గదుపన్ నేఱుచుపాటి దప్పి మడుగంగా నున్న దా రాధయున్.

నా గ ర నా రా య ణ వం

పొలుపుం గూరిచె నడ్డపు దిక్కులనుపూవుంబోంట్లనెమ్మోములన్
నలువౌ గంధపుబొట్టు చందురుఁడు విన్నాణెంపుక్రొమ్మొగ్గ ల
గ్గలముల్ గాఁ గులటాధ్వపాతభవదుష్కాలుష్యమో నా మెయిన్
నలడా లాఱనితీరుసన్ మెఱయ బృందాకాననక్షోణికిన్.

అనుఁగుచెలువునిరామితో నచ్చలువల
దోరమెఱుంగులు ప్రస్ఫుటసరణిఁ బారయ
సొరిది దరికొన్నవిరహాగ్ని చూరు మిగిలి
విధుర యై రాధ వగచె నివ్విధిఁ గరంబు.

అడవిం గాచినవెన్నెలై చెడియెఁబో యచ్చంపునాజవ్వనం,
బడరం బ్రేమమువాఁడు రాఁడిటకు నొయ్యం, బ్రోక్త మవ్వేలయుం
గడచెన్, రూప మరూప మీయుసులు నింకం గాల్పనే! నమ్మి యి
ట్లుడుగంగావలసెన్ సఖీవచన మియ్యుగ్రాటవీసీమలోన్.

అదవదనై విరహావ్యథఁ
గుదురక పద మచట నిచటకుఁ వచ్చి యతం
డదయుఁడు గనరామి నడలు
చెదఁ ద్రోపనఁగొ అవి నయితి నెటు బోదు నీఁకన్!

మీఁదఁ వియోగసాగర
మీఁదంజాలుపని తలకు నీఁక మీఱినయ
ద్దీఁదాఁ డన్నం గ్రన్నం
గోఁదాఁ డనువాఁడు వాఁడు, కూడు సుగ మెటుల్?

కను లోక వేయిగాఁ గుసుమకాండకిరాతుని బారి లేడిపి
ల్లన యయి పాదు గాన కొకెడం బద మీఁగహనాంతరమ్మునం
దనకయి పర్వువాఱి నిసి నాల్గువలంకుల జాలి రోయునా
మన మతగాని సేఁత సుమమార్గణమార్గణవిద్ధ మయ్యెఁగా!

కృష్ణశూన్యమ్ము వితథ మీ కేతనమ్ము
కన్నులింతింతలుగఁ గాంచి కాంచి మించు
విరహదహనంబునం దురపిల్లుకంటెఁ
బిల్లుకట్టుట సేమమై చెల్లుఁగాదె.

అల యెలమావి క్రొందలిరుటాకులతో, గఱి వెందపూలగు
త్తులపయి మూఁగు తేంట్లరొదతో, నవ కేతకగంధవాహమై

కులికెడుమందవాయువులతో, కూయుచునామని రేయి యీ మెయిం
గలవరపెట్టుచున్నయది కాంతునితోడివిరాళిఁ దూలు నన్.

చెలువపుకమ్మకస్తురులచిక్కనిపూఁతలమేలితావులన్
దొలఁగనిచొక్కపుంజనులతో నెఱజాణతనం బివుర్ప నే
కలికియొ శ్యామసుందరునిఁ గౌఁగిట నొక్కుచునుండు నిప్పుడా
చెలువలమిన్న మున్ను తగఁ జేసిన పున్నెమ దెట్టిదో కదా!

ఎడపక కటి వేలుపుతో
నెడబాటను నింగలమ్మ నెదఁ దాలిచి యి
ట్లడలుచునికి దుష్టమ్ముల
వడువునఁ గనఁబడెడి నిపుడు వలయాదికముల్.

ఆవనమాలితోడి దొక యంచుకయించుక సోల్కి శైత్యముం
భావనసేసి తాలిచినమాలికయున్ విషమస్వభావసం
భావిత మాచు బేసివిలువానిజిరావలె నేర్వఁజొచ్చెఁ గ్రొం
బూవులఁబోలు నాదుతనువున్ విషమించె జగంబె నాయెడన్.

వేతసవృక్షజాతి నొకపీసముపాటి గణింపఁబోక నే
నీతటి శూన్యకుంజమున నెక్కటి గుందుచునుంటిఁగాని యా
వ్రేతలచొక్కపుంజనులపేరిమికౌఁగిళులం దలిర్చుజో
దాతఁడు నాదుజోలి నొకయంచుక త్రవ్వెడువాఁడె నెమ్మదిన్?

పోయినపోఁకమై పోయెనే మరులున
ననబోఁడి నొకరిత ననుసరించి,
కూరుచుచుట్టాలు కొమరారునవకలా
కలితకేలులఁ ద్రోవఁ గట్టియిడిరో,
ఎడ యీనియిఱులఁ జొ ప్పెఱుఁగ కి ట్టటు వని
నూఱక క్రుమ్మరుచున్నవాఁడో,
అడఁగనివిరహాగ్ని నుడికినమనమున
నడు గిడ నోపక బడలినాఁడో,

పైఁబడెనో వేసములు వేయుపని యొకండు,
మఱి యిఁకేలకో తమి నేరుపఱచుకొన్న
మంజులమ్ము వంజులలతాకుంజమునకు
రాఁడు రాసలీలాకలారసికుఁ డతఁడు.

రాణఁ దొఱంగి గోరపువిరాళిఁ గడుంగడు వెల్లనైననా
ప్రాణఫలమ్ముబంధన మవాని మొగమ్ము మెఱుంగుపొంగులన్
రాణఁ జెలంగి వేదన నణంపఁగ నోపియు నీవిధుండు తాఁ
బ్రాణసఖుండ యాటసమబాణునకున్ వెతఁ గూర్చి పేర్చెడున్.

అనుచు వగర్చుచుం బ్రియునియంతికమందుననుండి వచ్చి హె
చ్చినవగఁ బల్కుచున్న చెలిఁ జెంగటఁ జూచి యవాని నన్యభా

విని నను కౌఁగిటం దనువు విస్మరియించి రహించువానిఁగా
మనమున నెంచుచుం గసిసమాడికిఁ బల్కఁ దొడంగె రాధ తాఁ.

పులుఁగుహులుమాయిజోడునునుపోరుసకుం బురుడైనవేస మి
మ్ముల సవరించి చెల్వమునముఁ వెస గ్రుచ్చిలిగొంచు సంచునఁ
జలజల రాలుగ్రొవ్విరులసందడి నించుక చిక్కువడ్డకొ
ప్పుఁర రమించుచున్నయది యాతనితోడ నొకర్తు కల్లడే.

పలుమఱు ముద్దుగొంచు, మునిపంటన నొక్కుచు రాగసద్రస
మ్ములమెలబావి మోవి, వలపుల్ మిపులం బురుషాయితక్రియా
కలనఁ జెలంగునాప్రచలకైశికబంగరుగిండ్లఁ దన్నుచ
న్నులపయి నాడుచున్నవి మనోజ్ఞము లానవతారహారముల్.

చెలఁగి తచ్చనలాడునలకల నెడనెడ
మొగముచంద్రుఁడు దోఁబూచు లాడ,
మోవిపానక మానుపూనికిమురువున
మూఁతలు వడి కనుల్ ముద్దు లీనఁ,
జలకుండలమ్ములబలువజ్రహాతికి ను
న్జెక్కిళ్ళు గ్రక్కునఁ జేవురింప,
నలవున మీటినయట్టివీణియవోలె
రతనాల మొలనూలు రవళి మొఱయ,

నడుమునడలు కొంగ్రొత్తసోఁకడలు పోవఁ,
ప్రియునికన్నులి నగవు సిబ్బితి వలగొన,
వివిధకూజితరతికృతివిధుర యాపె
యనుభవించుచున్నది రస మతనిఁ గూడి.

వలగొని ముత్పులకాంకుర
ములు వడఁకుఁ భంగభంగములు గాఁ దగ, నూ
ర్పుల మూఁతలు వడుకనుద
మ్ముల వికసదసంగ యాపె పొలు పెలసె నదే.

ఎనఁ గొనని మారుపోరిత
మునఁ బొడమినఘర్మపూరమున సుభగతనూ
ఘన యాపొల్పఁతుక తదుర
మ్మున సోలుచు ప్రాలె నదిగో పురుతరకచ మై.

చెలి! వింటే నెఱవాదిదంట యపునాశ్రీలోలుచందమ్ము, వాఁ
డల కాళిందిదరిఁ రమించు చొకలోలాపాంగినిం గూడి య
పొల్పఁతిం గౌఁగిట గ్రుచ్చి నిండఁ బులకల్ పూర్ణేందువనం దిల
ట్టులు నెమ్మోమునఁ గమ్మకస్తురితొ బొట్టుం దిద్దుచున్నాఁ డదే.

అరవిందాయతపత్రనేత్ర! కనితే, యావాఁడు క్రొకాకొర్మాయి
ళ్ళరకంబుం బురుడించి, చూపులన పల్మారొక్కెడేగాంద్రఁ భ్రమ

కరులం జల్పెడు నాపె మేల్తుఱుములోఁ గ్రైసేయు గోరింటపూ
వు రతీశానమృగాటవిం జపలసొంపుం బెంపు డం బీనెడున్.

మృగమదకాంతిరూపితతమేదురమున్ నఖరక్షతార్ధరు
ఙ్మృగధరభూషితమ్ము మణిమేఖల యాచెలిచన్నుదోయి నా
గగనతలమ్మునం దతఁడు కల్కి-రో! ముత్తెపుదండ లన్నమే
ల్మిగనిగ నొప్పుతారకల నేర్పునఁ గూర్చుచునున్నవాఁ డదే.

తవునలవుం గడించికొని తామరతూఁడుల జాడుబేడు నా,
మివిలినశీతవృత్తి సుతిమెత్తనివౌ నటు చేతులన్నత
మ్మివిరుల రేకులొప్పు మిసిమించుతదీయభుజద్వయిన్ మనో
ధవుఁ డదె సేర్చెఁ దా మరకతప్రియకంకణభృంగసంఘమున్.

అరసితె కల్కి-! వాఁడు విపులాపఘనస్ఫురణమ్ము చిత్తభూ
వరకనకాసనమ్ము కృతవాసనమున్ ఘనమున్ మనోజ్ఞమై
నరతినికేతనోరుజఘనమ్మునఁ దోరణశోభ నవ్వసుం
దరతరనూత్నరత్నరసనమ్మును వైచుచు నున్నవాఁ డొగిన్.

రమణీయమ్ము రమాకరమ్ము నఖరప్రఖ్యాతమాణిక్యక్లృ
ప్తి మహాశోభము చిత్రయోజితము తత్సీమంతినీస్తోమర
త్నముపాద మ్మనుపల్లవమ్మున యశోదాసూతి పైపూఁతగా
రమణీ! దిద్దుచు నున్నవాఁడు కొమరారన్ యావకాలంకృతిన్.

హాలధరు కూర్చుతమ్ముఁ డటు లాహరిణేక్షణఁ గూడి పూర్వపు
మ్ములదారవిహారునం దుఱక మున్కలు వెట్టుచు నావిచారముం
దలఁపున కెక్కనీసితటిఁ దన్వరో! యిప్పొదరింట నొంటి ని
ట్టూలు పడి కుందనేటికిఁ గడుంగడు నే నఫలప్రయాసనై?

వలపు తలకు మిగుల వల్లవపల్లవా
ధరలఁ గూడిమాడి తనరువానిఁ
బాలఁతి! నమ్మి నానఁబోసికొని యిటు లి
చోట వందుచునికి సుద్దతప్పా.

శఠగోప మిడి నాకు శఠుఁ డయి చన్నత్రో
వన వచ్చుపరువున వాఁడు లేఁడు,
మానినీ! దోదూయమానమానసవు నీ
కుఱలింప నేల నీ రుఱక కనులఁ!
క్రీడించుఁగా వాఁడు చేడెలు వేవుర
తోడ నేటికి భవద్దూషణమ్ము?
మునుకొని తలకు మీఱినమహోత్కంఠార్తి
భారమ్మునవోలె బద్ధ లైన

నామన మ్మావానినవగుణగణసమా
కృష్యమాణ మవుచు గిరికొనినత

దంగసంగవాంఛ యతిశయితమ్ము గా
నిపుడ యేఁగుఁ గంటె యిగురుబోఁడి !

చెలి ! మలయానిలతరళకు
వలయనయనుఁ డతఁడు తోడుపడ రసరసధిన్
లలిఁ దెప్పలఁ దేలినచెలి
తలిరులసెజ్జం దపించుతగవుం గొనునే ?

విరితామరపూపొలుపుం
బురుడించుమొగమ్ము వానిఁ బొదలిసతమిఁ జే
రురమున సముముదితమొయి
గురి గాఁబో దలరువిలుతుకోలల కెపుడేన్.

కొంకక యమృతపుజల్లుల
తెంకియ యయి తాప మార్చుతీయనిపలుకుం
బొంకమ్ము ప్రోఁడఁ గూడదు
భంకరి కనదు మలయజపవనదాహమ్మున్.

అలికచ ! స్థలారవిందము
చెలువమ్మున్ నవ్వ్వకాలుసేతులఁ దవున
వ్వాలఁతిఁ గవగూడుపొలఁతుక
పొలయుచుఁ దా వెన్నె లన్నసొదఁ బడుగదా.

ముదితా ! కాఱుమొయిళ్ళం
బడ పడ మనుమేలి మేనివానికవుంగి
టఁ దనరు పైదలియెద యద
వదనై విరహాగ్ని వ్రయ్యవ్రయ్యల యవునే ?

ఎపుడుం బుచ్చదు నిట్టూ
ర్పు పదార్వన్నెపసిఁడితులఁ బొలుచువలువఁ దా
లుపు కటివేలుపుమేల్నె
య్యపుసిరి గలచెలి చెలువెడ నాఁడిఁ బడుచుల్.

పడదు ప్రిదిలి బీటెత్తిన
యెడఁద విరహదహనమున సహీనము సుజ నె
న్నఁ డఖిలలోకజనమ్ముల
నడుమఁ దరుణుఁ డతనిఁ గవయు నలినాక్షి సఖీ !

అచ్చపలనేత్ర యిమ్మెయిఁ
బుచ్చి యొకరవంత యూసు మున్మరమా న
మ్మచ్చెముసిడెమ్ముదొరవెత
నొచ్చి కదుర్ మలయపవను నూల్కొని తెగడెన్.

అలరులవింటితుంటరికి నంటిననేస్తివి నీవు చందనా
నిల ! విడనాడుమయ్య మది నెక్కొన నక్కటికమ్ము వామతా

గీ

కలనము; ప్రాణమాదువు జగమ్ముల, కిమ్ముల దక్షిణా! ప్రియుఁ
నిలుపుము ప్రోల, లేనియెడ నిల్వన నాయుసుఱుఁ హరింపవే.

ఏవాని మది నించు కెంచినమాత్ర శ
త్రుత నొంచెఁ జెలిపిందుతోడిపొత్తు,
ఏరసోల్లాసు భావించినంతన యంగ
ముల నేర్చెఁ జిచ్చయి మలయపవనుఁ,
డేకటివేల్పు ధ్యానించుటే తడవుగ
విసపుపాతర యయ్యె వెన్నెలదొర,
ఏవానియూసు గ్రహించుపాటన సొద
హరువొందెఁ గ్రొందలిరాకుసెజ్జ,

ఆదయాశూన్యుఁ డవ్వల్లవాంగనావి
లోలునంద నాడెందము చాల పాదు
కొనుచునున్నది, చెలి! నిరంకుశుఁడు కాముఁ
డు నెలఁతలయెడ వామతాఘుఁడు కాదె.

ఓమలయానిలా! విడువ నొప్పదు న న్నడఁగింపు; పంచబా
ణా! మొగిఁ బ్రాణముల్ గొను; మనాథము గీమున కింకఁ బోవ నే;
నేమమునం గృతాంతభగినీ! చన దోరిమి, ముంపుమమ్మ శీ
తామలవారిపూరమున నంగము లాఱఁగ దేహదాహముల్.

విలక్షలక్ష్మీపతి

అని యింతిం తనరాని కంతువెతచే నాక్రాంతమై స్వాంత మొ
య్యనఁ జీకాకయి చిక్కఁ జీద రయి తాపావేశముం జెంది కుం
ద నిశాశేషము నెట్టులో గడపి రాధాసాధ్వి యవ్వేళ సా
నునయాలాపుఁ గృతప్రణాము ననుఁ గృష్ణుం గాంచి సాసూయయై.

పలుకంబోకుము కైతవోక్తులు, భవత్పాండిత్య మెల్లన్ వితా
జలుపం జూతు వి దేల? మేలుర! నమస్కారప్రకారమ్ము, పే
రలవున్ మీఱె వినమ్రతాకలన మాహా! పొమ్ము నీతాప మా
వలకొత్తం గల యావధూటిదరికిన్ వైళంబ శ్రీవల్లభా!

నిసి యెల్లం గనుకంగఁబోవమిఁ గడుం దీపించురాగమ్ము క్రొ
మ్మిసిమిన్ సారె నలంతిమూఁత వడునీమేల్గన్ను కెందమ్మిదో
యి సఖా! చెప్పక చెప్పెదున్ వలపు దీండ్రింపన్ దముల్ వెంచి యొ
క్కసరోజాననకౌఁగిటం దవిన చొక్కాటమ్ము గాటమ్ముగాన్.

(సశేషము)